

COMUNICACIONS

UNA NOVA *PERDIX* DE LA FAUNA CATALANA ⁽¹⁾

P. melanocephala, sp. nov. (?).—(Fig. 1.)

PER

DON LLUIS SOLER Y PUJOL

A primers de Janer prop-passat, la Associació de Cassadors, fa un any fundada á Barcelona, nos va encarregar la preparació d'un exemplar que indubtablement pertany al género *Perdix*, y quina fotografia acompanya les presents ratlles.

L'aucell en qüestió fou mort per un cassador del terme de Sant Lloréns de Munt, el qui el regalá al soci de la esmentada societat, D. Frederich Martí, qui en feu ofrena á la vedada á la mateixa, pera formar part de la colecció zoológica de Catalunya que forma la sosdita Associació de Cassadors.

En els 18 anys que 'ns dediquém á la preparació d'exemplars, varis centenars del género *Perdix* han passat per les nostres mans y cap d'ells ha presentat els caràcters del present. A primera vista compreguerem que 's tractava de una especie ó varietat del dit género; mes nos cridá de tots modos la atenció que en els centenars de perdus que habiam tingut ocasió de preparar, cap de ells ofería les particularitats que

(1) Front, vertex, occiput et région auriculaire noirs; nuque aussi noire mais avec quelques taches cendreuses dans sa part inférieure; les plumes de la base du cou et des épaules cendré-bleuâtres avec le bord rouge; la part dorsale dans sa région antérieure rouge foncé avec quelques taches noires, et dans sa région postérieure cendreuse; croupion et plumes sus-caudales rougeâtres; la part visible des rectrices rouge foncé. Gorge et part du cou blanch-grisâtres, encadrés par un collier de plumes de la même couleur mais avec leurs bords noirs; poitrine et épigastre gris bleuâtre; ventre, région anale et sous-caudales rougeâtres; plumes des flancs jaunâtres avec une bande terminale noire et rouge foncé très visible; les tectrices vues d'ensemble offrent un jaspé gris perle, jaunâtre, noir et rouge foncé. Bec, paupières, tarses et doigts d'un beau rouge vif.

Tuée á S. Llorens de Munt (Catalogne, Presqu'île Ibérique).

presenta l'exemplar que avuy donem á conéixer. Ni la negror de son cap, ni el dibuix de les ales, ni la coloració general que presenta etc....

Consultades les obres de ornitología que posseím y algunes altres que varem tenir ocasió d' examinar, no hi trobárem res que pogués referirse al exemplar de que tractém.

Consultats un gran nombre de cassadors, cap d'ells me diguè conéixer aquesta especie, per véurela per primera vegada.

El cassador que va matarla assegura que entre la colla de perdius vulgars en que 's trobaba l'exemplar que avuy presentém, n' hi va veure un altre de igual. També se sab que l'any darrer varis cassadors de Sabadell tenint esment de la aparició de alguns individus de la mateixa especie, á les que anomenaren *Perdius-canaris*, sens dupte per l'acoloriment del ters inferior de sa esquena, sortiren de dita ciutat al objecte de matarne alguna, no havent pogut conseguirho. També s' es dit si 'l mateix any algú ne va matar una.

L' exemplar que presentem te una talla d' uns 34 centímetres. Per sa part posterior es com segueix: tota la extensió del cap y la meytat de sa cara fins á la base dels ulls (els parpres son vermells), d' un color negre ab algunes taques blanquinoses, més pronunciades en el front, vertex y occipuci. D' aquesta extensió negra baixa per la part posterior del coll fins á sa meytat, una ampla faixa també negra, que vé á ésser la perllongació de la esmentada extensió negra. Altra faixa d' uns cinch milímetres d' amplaria separada altres tans de la primera, surt (per cada costat) del extrem antero-inferior de la esmentada extensió, prenent una direcció oblicua y corva descendent cap al extrém del coll, perdentse en aquest y formant el tot una especie de collar interromput en el centre del mateix. Aquesta faixa darrera está formada de petites taques negres sobre el fons gris clar de tot el coll, el qual entre les dos faixes y al comensament de la esquena pren una entonació més fosca y rojenca fins al comensament de la tercera part de la esmentada esquena, en que l' acoloriment se torna

molt mes fosch y rojench; sobre d' aquesta secció hi han algunes taques negres que fan joch ab les existents sobre les plomes cobertores de les ales, conforme 's dirá després. La tercera part restant de la esquena es d' un color gris groch

Figura 1.

verdós que va enrogintse en la cua, la que té uns 9 centímetres, acabant ab un color marró grisench.

Per sa part anterior es com segueix. La meytat inferior de la cara, la gorja y el coll d' un color blanch grisench tirant á ros; el pit d' una entonació molt mes fosca que la del

coll y menys rossa, la que s' aclareix y emblaveix, fins al comensament del abdomen, qu' es d' un color canyella, seguint la mateixa entonació fins á la cúa, en la que va tornantse d' un marró grisench.

Per sos costats presenta en son ters superior l' acoloriment gris intermitj de les dos porcions corresponents al pit y á la esquena; en els dos tersos restants, ó sigui desde 'l punt paralel al comensament de la ala plegada fins al arrancament de la cúa, hi ha una série de faixes blanques, negres y rojes transversals al istil de les que s' observen en la *Perdix rubra*. Les grans plomes de les ales son per la part posterior d' un gris fosch rojent, ab les espigues groguenques, y per la anterior son sensiblement més clares. Les ales plegades presenten el següent dibuix. Forma el tot dos seccions longitudinals. La més interna formada per una especie de jaspí negre roig y groch, en el qual están casi equilibrats els tres colors, que son del mateix sentit dels que formen les faixes dels costats ja esmentades. La secció més externa es molt més clara per dominarhi en gran manera el color groch, y en ella les taques negres estant disposades al istil de faixes transversals que semblan voler armonisarse ab la serie de faixes dels costats. Aquesta secció de la ala te per vora mes externa el color negrós rojench de les primeres grans plomes. El bech, els peus y els tarses son d' un hermós color vermell.

Volguent tenir més seguretats de que l' exemplar no pertanyia á cap de les especies de *Perdix* conegudes, aváns de presentarlo, com era nostra desitj, á n' aquesta institució, varem creure convenient consultar el cas ab alguns naturalistes de aquesta ciutat pera veure si confirmaven nostra opinió.

Al efecte visitarem al Doctor D. Manel Mir y Navarro, il·lustrat catedràtic de Historia Natural d' aquest Institut de 2.ª ensenyanza, ex-Director del mateix, el qui nos va dir lo següent: «Es induptable que l' exemplar que vosté sotmet al meu parer, té tots el caràcters del género *Perdix*. Que jo sápigam no ha sigut per ningú senyalada, y crech que si 's pot

averiguar la existencia d' altres exemplars s' ha d' admetre com individus d' una veritable especie. En tal cas estaria molt bé el nom de *Perdix melanocephala*. Més fins y á tant que no 'm presenti vosté altres exemplars iguals, consideraré al present tan sols com á varietat.» Passarem després á consultar ab l' ornitolech y amich nostre D. Emili Tarré, soci d' aquesta Institució. Nos digué lo següent: «L' exemplar que vosté 'm mostra, presenta tots els caràcters típics del género *Perdix*; el bech y els peus tenen exactament les proporcions y formes peculiars al mateix; les plomes dels costats son d' igual naturalesa que les corresponents á les altres especies del género. De les quatre que fins avuy me son conegudes, la *P. rubra*, la *P. græca*, la *P. petrosa* y le *P. chukar*, la que presenta més semblansa ab l' exemplar en qüestió es la primera, ó sigui la universalment coneguda á Catalunya. Es per sa part anterior que presenta molta analogía, exceptuant el dibuix negre de son coll. No puch admetre que estiguem en presencia d' un cas de modificació en l' acoloriment (melanisme, albinisme é isabelisme simultanis); perque encare que admetesim la possibilitat del mateix, hi ha en l' exemplar el decorat de les ales y meytat de la esquena, que no existeix per res en la *P. rubra*. No es possible tampoch acceptarlo com un cas de monstruositat, perque hi ha en tot el dibuix la més complerta simetria. Crech donchs que es lo més procedent, fins que no 's provi lo contrari, considerar-lo com individu d' una especie desconeguda pera mí y molt probablement no senyalada per cap ornitolech; la que hauria de judicarse vinguda del Mitjdía de nostra península ó de més al Sur encara; cosa que tractantse de regions hont l' estudi de la ornitología se troba en un estat rudimentari, encare no tendria res de extrany que aixó fos aixís. El nom que te de donar á la nova especie, entench que pot ésser molt be el de *Perdix melanocephala*.»

En conclusió de lo dit, creyèm haver senyalat una nova especie del género *Perdix*; y fins y á tant no 's demostri que sa presencia ha sigut senyalada, y la especie descrita, la co-

neixerém per *Perdix melanocephala*, nom que proposém d'acort ab lo manifestat per 'ls Srs. Mir y Tarré.

Preguéu que en obsequi á la veritat se 'n dongui coneixement á la Institució ó al que subscriu, si aváns d' ara algú n' hagués fet esment.

Barcelona, 1 de Maig de 1904.

LEPIDÓPTERS D' UNA EXCURSIÓ AL UBACH

(TARRASA)

(7 d' Abril de 1903)

PER

DON SALVADOR MALUQUER Y NICOLAU

El día 7 d' Abril de 1903 á las sis del matí sortirem alegrement de Barcelona els socis Srs. Aguilar, Mas de Xaxars, mon germá Joseph y jo al objecte de fer una excursió científica á la serra del Ubach, distant unas tres horas de Tarrassa. Encaixonat en un esquist vagó de tercera classe de la línia del Nort revisarem nostres equipos, y al propi temps que aspirabam l' aire embæumat d' aromes de primavera que entrava per las estretas finestras, contemplavam els hermosos paisatjes de Moncada y Sardanyola prometentnos una bona cullita en vista de lo espléndit que 's presentava el día. A las vuyt próximament arrivarem á Tarrassa, dirigintnos depressa á casa del que fou mon estimat professor d' Historia Natural, el Dr. Cadevall. Després de las presentacions de rúbrica y de pendre un bocí, emprenguerem la marxa riera del Palau amunt acompanyats pe 'l Dr. Cadevall y per nostre consoci y estimat President Sr. Ferrer y Dalmau, qui se 'ns havia juntat avans de sortir de casa d' aquell.

Als tres quarts de caminar trencarem á l' esquerra passant per aprop de ca 'n Amat ens dirigirem vers el Pantano del Guitart que atravessárem per sobre son mur de contenció, y